

इस पुस्तिका में 24 मुद्रित पृष्ठ हैं।

PAPER II / प्रश्न-पत्र II

PART IV & V / भाग IV & V

Kannada Language Supplement

कन्नड़ भाषा परिशिष्ट

Do not open this Test Booklet until you are asked to do so.

इस परीक्षा पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक कहा न जाए।

Read carefully the Instructions on the Back Cover (Page 23 & 24) of this Test Booklet.

इस परीक्षा पुस्तिका के पिछले आवरण (पृष्ठ 23 व 24) पर दिए गए निर्देशों को ध्यान से पढ़ें।

For instructions in Kannada see Page 2 of this booklet. / कन्नड़ में निर्देशों के लिए इस पुस्तिका का पृष्ठ 2 देखें।

INSTRUCTIONS FOR CANDIDATES

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. This booklet is a supplement to the Main Test Booklet for those candidates who wish to answer **EITHER** Part IV (Language I) **OR** Part V (Language II) in **KANNADA** language, but **NOT BOTH**.
2. Candidates are required to answer Part I and Part II **or** III from the Main Test Booklet and Parts IV and V from the languages chosen by them.
3. Questions on English and Hindi languages for Part IV and Part V have been given in the Main Test Booklet. Language Supplements can be asked for separately.
4. Use **Blue/Black Ball Point Pen only** for writing particulars on this page/markings responses in the Answer Sheet.
5. The CODE for this Language Booklet is **F**. Make sure that the CODE printed on **Side-2** of the Answer Sheet and on your Main Test Booklet is the same as that on this Language Supplement Booklet. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of the Language Supplement Test Booklet.
6. This Test Booklet has **two** Parts, IV and V consisting of **60** Objective Type Questions, and each carries 1 mark :
Part IV : Language I – (Kannada) (Q. Nos. 91 – 120)
Part V : Language II – (Kannada) (Q. Nos. 121 – 150)
7. Part IV contains 30 questions for Language I and Part V contains 30 questions for Language II. In this Test Booklet, only questions pertaining to Kannada language have been given. **In case the language(s) you have opted for as Language I and/or Language II is a language other than Kannada, please ask for a Supplement (Language) Test Booklet of F Code that contains questions on that language. The languages being answered must tally with the languages opted for in your Application Form. No change in languages is allowed.**
8. **Candidates are required to attempt questions in Language II (Part V) in a language other than the one chosen as Language I (Part IV) from the list of languages.**
9. Rough work should be done only in the space provided in the Test Booklet for the same.
10. The answers are to be recorded on the OMR Answer Sheet only. Mark your responses carefully. No whitener is allowed for changing answers.

1. यह पुस्तिका मुख्य परीक्षा पुस्तिका की एक परिशिष्ट है, उन परीक्षार्थियों के लिए जो **या** तो भाग IV (भाषा I) **या** भाग V (भाषा II) **कन्नड़** भाषा में देना चाहते हैं, लेकिन **दोनों नहीं**।
2. परीक्षार्थी भाग I एवं भाग II **या** III के उत्तर मुख्य परीक्षा पुस्तिका से दें और भाग IV व V के उत्तर उनके द्वारा चुनी भाषाओं से।
3. अंग्रेजी व हिन्दी भाषा पर प्रश्न मुख्य परीक्षा पुस्तिका में भाग IV व भाग V के अन्तर्गत दिए गए हैं। भाषा परिशिष्टों को आप अलग से माँग सकते हैं।
4. इस पृष्ठ पर विवरण अंकित करने एवं उत्तर पत्र पर निशान लगाने के लिए **केवल नीले/काले बॉल पॉइंट पेन** का प्रयोग करें।
5. इस भाषा पुस्तिका का कोड **F** है। यह सुनिश्चित कर लें कि इस भाषा परिशिष्ट पुस्तिका का कोड, उत्तर पत्र के पृष्ठ-2 एवं मुख्य प्रश्न पुस्तिका पर छपे कोड से मिलता है। अगर यह भिन्न हो तो परीक्षार्थी दूसरी भाषा परिशिष्ट परीक्षा पुस्तिका लेने के लिए निरीक्षक को तुरन्त अवगत कराएँ।
6. इस परीक्षा पुस्तिका में दो भाग IV और V हैं, जिनमें **60** वस्तुनिष्ठ प्रश्न हैं, तथा प्रत्येक 1 अंक का है :
भाग IV : भाषा I – (कन्नड़) (प्रश्न सं. 91 – 120)
भाग V : भाषा II – (कन्नड़) (प्रश्न सं. 121 – 150)
7. भाग IV में भाषा I के लिए 30 प्रश्न और भाग V में भाषा II के लिए 30 प्रश्न दिए गए हैं। इस परीक्षा पुस्तिका में केवल कन्नड़ भाषा से सम्बन्धित प्रश्न दिए गए हैं। यदि भाषा I और/या भाषा II में आपके द्वारा चुनी गई भाषा(एँ) कन्नड़ के अलावा है/हैं, तो कृपया F कोड वाली उस भाषा वाली परिशिष्ट (भाषा) परीक्षा पुस्तिका माँग लीजिए। जिन भाषाओं के प्रश्नों के उत्तर आप दे रहे हैं वह आवेदन पत्र में चुनी गई भाषाओं से अवश्य मेल खानी चाहिए। भाषाओं का परिवर्तन अनुमत्य नहीं है।
8. परीक्षार्थी भाषा II (भाग V) के लिए, भाषा सूची से ऐसी भाषा चुनें जो उनके द्वारा भाग IV (भाषा I) में चुनी गई भाषा से भिन्न हो।
9. रफ कार्य परीक्षा पुस्तिका में इस प्रयोजन के लिए दी गई खाली जगह पर ही करें।
10. सभी उत्तर केवल OMR उत्तर पत्र पर ही अंकित करें। अपने उत्तर ध्यानपूर्वक अंकित करें। उत्तर बदलने हेतु श्वेत रंजक का प्रयोग निषिद्ध है।

Name of the Candidate (in Capital Letters) : _____

परीक्षार्थी का नाम (बड़े अक्षरों में) : _____

Roll Number (अनुक्रमांक) : in figures (अंकों में) _____

: in words (शब्दों में) _____

Centre of Examination (in Capital Letters) : _____

परीक्षा केन्द्र (बड़े अक्षरों में) : _____

Candidate's Signature : _____ Invigilator's Signature : _____

परीक्षार्थी के हस्ताक्षर : _____

निरीक्षक के हस्ताक्षर : _____

Facsimile signature stamp of Centre Superintendent _____

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪುಸ್ತಿಕೆಯಲ್ಲಿ 24 ಪುಟಗಳು ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

MAK-23-II

ಪ್ರಶ್ನೆ ಪುಸ್ತಿಕೆ ಕೋಡ್

ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ II

ಭಾಗ IV & V

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪೂರಕ

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪುಸ್ತಿಕೆಯನ್ನು ತೆರೆಯುವಂತೆ ಹೇಳುವವರೆಗೆ ಯಾರೂ ತೆರೆಯಬಾರದು.

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪುಸ್ತಿಕೆಯ ಹಿಂದಿನ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು (ಪುಟ 23 & 24) ಗಮನವಿಟ್ಟು ಓದಿರಿ.

ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆಗಳು :

1. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪುಸ್ತಿಕೆಯ ಪೂರಕ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಭಾಗ IV (ಭಾಷೆ I) ಅಥವಾ ಭಾಗ V (ಭಾಷೆ II) ನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಲು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎರಡನ್ನೂ ಅಲ್ಲ.
2. ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪುಸ್ತಿಕೆಯ ಭಾಗ I ಮತ್ತು II ಅಥವಾ III ನ್ನು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಪೂರಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪುಸ್ತಿಕೆಯಿಂದ ಭಾಗ IV ಮತ್ತು V ರ ಉತ್ತರವನ್ನು ತಾವು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕು.
3. ಭಾಗ IV ಮತ್ತು ಭಾಗ V ರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪುಸ್ತಿಕೆಯಲ್ಲೇ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇತರ ಪೂರಕ ಭಾಷೆಯ ಪುಸ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕೇಳಿ ಪಡೆಯಬಹುದು.
4. ಈ ಪುಟದಲ್ಲಿ ವಿವರ ಬರೆಯಲು ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತು ಮಾಡಲು ಕೇವಲ ನೀಲಿ/ಕಪ್ಪು ಬಾಲ್ ಪಾಯಿಂಟ್ ಪೆನ್ ಉಪಯೋಗಿಸಿ.
5. ಈ ಭಾಷಾ ಪುಸ್ತಿಕೆಯ ಕೋಡ್ F ಆಗಿದೆ. ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪುಟ-2 ರಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣವಾಗಿರುವ ಕೋಡ್‌ದೊಡನೆ ಹೊಂದುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ಸುನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ ಸರಿಹೊಂದುವುದನ್ನೂ ಸುನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇವೆರಡೂ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿ ಬೇರೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆ ಕೊಡುವಂತೆ ನಿರೀಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ಮನವಿ ಮಾಡಿರಿ.
6. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳು ಇವೆ IV ಮತ್ತು V, ಇದರಲ್ಲಿ 60 ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ 1 ಅಂಕ :
ಭಾಗ IV : ಭಾಷೆ I — (ಕನ್ನಡ) (ಪ್ರಶ್ನೆ 91 ರಿಂದ 120)
ಭಾಗ V : ಭಾಷೆ II — (ಕನ್ನಡ) (ಪ್ರಶ್ನೆ 121 ರಿಂದ 150)
7. ಭಾಗ IV ರಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ I ಕ್ಕಾಗಿ 30 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಗ V ರಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ II ಕ್ಕಾಗಿ 30 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಭಾಷೆ I ಮತ್ತು/ಅಥವಾ II ರಲ್ಲಿ ನೀವು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿದ ಭಾಷೆಗಳು - ಕನ್ನಡ ಅಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಇದ್ದರೆ, ದಯವಿಟ್ಟು F ಕೋಡ್ ಭಾಷೆಯ ಸಪ್ಲಿಮೆಂಟ್ (ಭಾಷೆ) (Supplement) ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಕೊಡುವಂತೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಮನವಿ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ನೀವು ಉತ್ತರ ಬರೆಯುವ ಭಾಷೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಬೇಕು. ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಅನುಮತಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
8. ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿ ಭಾಷೆ II (ಭಾಗ V) ಕ್ಕಾಗಿ, ಭಾಷೆ I (ಭಾಗ IV) ರಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲದೇ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
9. ಕಚ್ಚಾ ಕೆಲಸ / ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು.
10. ನಿಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೇವಲ OMR ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಮೂದಿಸಿ. ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತರವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ನಮೂದಿಸಿ. ಉತ್ತರ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣದ (whitener) ಉಪಯೋಗ ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿಯ ಹೆಸರು (ದೊಡ್ಡ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ) : _____

ಕ್ರಮಸಂಖ್ಯೆ : ಅಂಕಗಳಲ್ಲಿ _____

: ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ _____

ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೇಂದ್ರ (ದೊಡ್ಡ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ) _____

ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿಯ ಸಹಿ _____ ನಿರೀಕ್ಷಕರ ಸಹಿ _____

Facsimile signature stamp of

Centre Superintendent _____

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಭಾಷೆ I ನ್ನಾಗಿ
ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಮುಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ
ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಭಾಗ IV

ಭಾಷೆ I

ಕನ್ನಡ

ನಿರ್ದೇಶನಗಳು: ಈ ಕೆಳಗಿನ ಲೇಖನ ಭಾಗವನ್ನು ಓದಿ, ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ (ಪ್ರ.ಸಂ. 91 ರಿಂದ 99 ರವರೆಗೆ) ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಉತ್ತರಿಸಿ.

"ಹಣತೆ" ಅಥವಾ ಮಣ್ಣಿನ ಎಣ್ಣೆ ದೀಪ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂಕೇತ; "ಬಲ್ಬು" ನಾಗರಿಕತೆಯ ಚಿಹ್ನೆ ಎಂಬ ನನ್ನ ಆಲೋಚನೆ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಭದ್ರವಾಗುತ್ತಿದೆ: ಮತ್ತು ಬಹುಶಃ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಪ್ಪಿತವಾಗುವ ಚಿಂತನೆ ಅದು.

ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಣ್ಣಿನ ಎಣ್ಣೆ ಹಣತೆಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವನು. ಸಂಜೆ ಆಯಿತೆಂದರೆ ಬೆಂಕಿಪೊಟ್ಟಣ ಖಾಲಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅವ್ವ ಎಣ್ಣೆ ಬತ್ತಿ ಹಾಕಿದ ಹಣತೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನು ಸಮೀಪದ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಣತೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಹಣತೆ ಹಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸಣ್ಣಗೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಹಣತೆಯಿಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿನ ಒಂದೆರಡು ಮನೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಹಣತೆ ಬೆಳಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರು ಎಂಟು ಗಂಟೆಗೆ ಹಣತೆ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಉಂಡು ಅದನ್ನು ಆರಿಸಿ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ದೇವಾಲಯದ ಗರ್ಭಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಎಣ್ಣೆ ದೀಪ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರ ಚಿತ್ರದ ಮುಂದಿನ ಹಣತೆ ಮೇಲೆ ಕೈ ಆಡಿಸಿ ಹಣೆಗೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದ ತಕ್ಷಣ ಅವ್ವ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮೊದಲ ಕೆಲಸ ಕೈಕಾಲು ಮುಖ ತೊಳೆದು ಆಕಳ ಸೆಗಣೆಯಿಂದ ಮುಂಭಾಗ ಸಾರಿಸಿ, ಹೊಸ್ತಿಲ ಮೇಲೆ ರಂಗೋಲಿ ಹಾಕಿ ಒಳಗೆ ಬಂದು

ಹಣತೆ ಹಚ್ಚಿ ಬೆಳಗುವುದು, ದೀಪಾವಳಿ ಬಂತೆಂದರೆ ಒಂದೊಂದು ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಬಾಗಿಲ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕ ಎರಡು ಹಣತೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವು ಹುಡುಗರು ಪಟಾಕಿ ತಂದು ದೀಪಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಸಿಡಿಸಿ ಖುಷಿಪಡುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ನಾನು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ, ತಂತಿಗಳು ಹಾದುಹೋಗುವ ಸಾಲು ಕಂಬಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಸೇರಲಿಕ್ಕೆ ದಾವಣಗೆರೆಗೆ ಹೋದಾಗ, ಆಗ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲೂ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಅದು "ಹಿಡಿದೊಳ್ಳುತ್ತೆ" ಎಂದು ಹೆದರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ ಕಂಬ - ಮುಟ್ಟಲಿಕ್ಕೇ ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದೆ. 1945ರಲ್ಲಿ ದಾವಣಗೆರೆ: ಜಯದೇವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವಿಚ್ಚನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಹೆದರಿ ಯಾರೋ ಅದನ್ನು ಒತ್ತಿ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದಾಗ, ನಾನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಸ್ವಿಚ್ಚನ್ನು ಹತ್ತಿಪತ್ತು ಸಾರಿ ಒತ್ತಿ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ಆರಿಸಿ ಖುಷಿಪಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಮುಂದೆ 1955-56 ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ನನ್ನ ಹಳ್ಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬಂದಾಗ ಊರಿನ ಜನರೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಭ್ರಮಗೊಳಗಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನನ್ನ ಆನರ್ಸ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿದು ಕೋಲಾರದ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕನಾಗಿದ್ದೆ. ಈಗ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ನಿತ್ಯಜೀವನದ ಅಂಗವಾಗಿದೆ.

ಹಣತೆ ಮತ್ತು ಬಲ್ಬು ಎರಡೂ ಬೆಳಕು ಕೊಡುವ ಸಾಧನಗಳು, ಒಂದು 'ತೀರ ಕಡಿಮೆಯ ಬೆಳಕಿನದು. ಇನ್ನೊಂದು ಉಜ್ಜಲ ಬೆಳಕಿನದು, ಈಗಂತೂ ಹಣತೆಗಳನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೂ ರಾತ್ರಿ

ಯಾರೂ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಆದಕ್ಕೆ ಅದರದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಹಣತೆ (ಅಥವಾ ಎಣ್ಣೆ ಬತ್ತಿಯ ನಂದಾದೀಪ) ಪೂಜಾ ಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯ ಗರ್ಭಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರಲೇಬೇಕು ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪರವಾ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಪಾವಿತ್ರದ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವಿದೆ, ಅದು ಇಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೇ ಶುಭಕಾರ್ಯ ಮದುವೆಯಂತಹ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೂ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಅದು ಹಿಂದೆ ಮತ್ತು ಇಂದೂ ಭಕ್ತಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯ, ಪಾವಿತ್ರದ, ಶುಭದ, ಭರವಸೆಯ ಸಂಕೇತ. ಕೆಲವು ಪಾರಂಪರಿಕ ದೇವಾಲಯಗಳ ಗರ್ಭಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಿರುಪತಿಯ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ನಾನೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಿರುವಂತೆ ನೇಪಾಳದ ಅತ್ಯಂತ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸ್ಥಳ ಕರ್ಮಂಡುವಿನ ಪಶುಪತಿನಾಥ ದೇವಾಲಯದ ಆವರಣಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ-ಅದೆಲ್ಲ ಆ ದೇವಾಲಯದ ಆವರಣದ ಹೊರಗೆ "ಅಸತೋ ಮಾ ಸಧ್ಗಮಯ | ತಮಸೋ ಮಾ ಜ್ಯೋತಿರ್ಗಮಯ! ಮೃತ್ಯೋರ್ಮಾ ಅಮೃತಂಗಮಯ | ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ" -ಇಲ್ಲಿ 'ಜ್ಯೋತಿ' ಎಂದರೆ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನ ಎಂಬರ್ಥ: ಹಣತೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನದ ಸಂಕೇತವೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

91. ಹಣತೆ ಯಾವುದರ ಸಂಕೇತ

- (1) ಬಡತನದ ಸಂಕೇತ
- (2) ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಸಂಕೇತ
- (3) ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂಕೇತ
- (4) ಅನಾಗರಿಕತೆಯ ಸಂಕೇತ

92. ಹುಡುಗರು ವಿದ್ಯುತ್ ಕಂಬ ಮುಟ್ಟಲು ಏಕೆ ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದರು ?

- (1) ಕಂಬ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಹಿರಿಯರು ಬೈಯುತ್ತಿದ್ದರು
- (2) ಅದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿತ್ತು
- (3) ವಿದ್ಯುತ್ ಕಂಬ ಉದ್ದವಾಗಿತ್ತು
- (4) ವಿದ್ಯುತ್ ಅನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಅದು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಯ

93. ದೇವಾಲಯದ ಗರ್ಭಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಣತೆ ಹಚ್ಚುವ ಕಾರಣವೇನು ?

- (1) ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು
- (2) ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರುವವರು ತಮ್ಮ ಹಣತೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು
- (3) ಕಳ್ಳತನದ ಭಯ
- (4) ಪಾವಿತ್ರತೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ

94. ಪಶುಪತಿನಾಥ ದೇವಾಲಯ ಎಲ್ಲಿದೆ ?

- (1) ಕರ್ಮಂಡು
- (2) ತಿರುಪತಿ
- (3) ದಾವಣಗೆರೆ
- (4) ಕೋಲಾರ

95. 'ಉಜ್ಜಲ' ಪದದ ಅರ್ಥ

- (1) ಅಂಧಕಾರ
- (2) ತಮಸ್ಸು
- (3) ಪ್ರಕಾಶಮಾನ
- (4) ಕಾಂತಿಹೀನ

96. ಬಲ್ಬು

- (1) ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಚಿಹ್ನೆ
- (2) ದೀಪಾವಳಿಯ ಸಂಕೇತ
- (3) ಪವಿತ್ರ ಚಿಹ್ನೆ
- (4) ನಾಗರಿಕತೆಯ ಚಿಹ್ನೆ

97. ಈ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿ ಎಂದರೆ

- (1) ಬಲ್ಬು
- (2) ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನ
- (3) ಬೆಳಕು
- (4) ದೀಪ

98. 'ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ' ಪದದ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಪದ

- (1) ಪರೋಕ್ಷ
- (2) ಮುಚ್ಚುಮರೆ
- (3) ನೇರ
- (4) ಮರೆಯಾಗಿ

99. 'ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ' ಪದದಲ್ಲಿರುವ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ

- (1) ಪ್ರಥಮ ವಿಭಕ್ತಿ
- (2) ತೃತೀಯ ವಿಭಕ್ತಿ
- (3) ಸಪ್ತಮಿ ವಿಭಕ್ತಿ
- (4) ಸಂಬೋಧನಾ ವಿಭಕ್ತಿ

ನಿರ್ದೇಶನಗಳು: ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕವನವನ್ನು ಓದಿ ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ (ಪ್ರ.ಸಂ. 100 ರಿಂದ 105 ರವರೆಗೆ) ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಉತ್ತರಿಸಿ.

ಅರ್ಥರೇಖೆಯಿದ್ದು ಫಲವೇನು, ಆಯುಷ್ಯರೇಖೆ ಇಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕ?
ಹಂದೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಾಯುಧವಿರ್ದು ಫಲವೇನು?
ಅಂಧಕನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ದರ್ಪಣವಿರ್ದು ಫಲವೇನು?
ಮರ್ಕಟನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಕವಿರ್ದು ಫಲವೇನು?
ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರನರಿಯದವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಲಿಂಗವಿರ್ದು ಫಲವೇನು? ಶಿವಪಥವನರಿಯದನ್ನಕ್ಕ?

100. ಹಂದೆ - ಪದದ ಅರ್ಥ

- (1) ಪ್ರಾಣಿ
- (2) ಸೈನಿಕ
- (3) ಅಂಜುಬುರುಕ
- (4) ಹಂದಿ

101. ಅಥ ರೇಖೆಯಿದ್ದು ಏನು ಫಲವೇನು? ಆಯುಷ್ಯ ರೇಖೆ ಇಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕ - ಈ ಸಾಲು ಏನನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಂಜಿಸುತ್ತದೆ?

- (1) ಆಯುಷ್ಯರೇಖೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಹೊರತು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ.
- (2) ಸಾವು ಎದುರಿಗಿರುವಾಗ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಗೆ ಏನು ಅರ್ಥ?
- (3) ಆಯುಷ್ಯವಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಹಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ.
- (4) ಆಯುಷ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಹಣವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

102. ಅಂಧಕನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ದರ್ಪಣ - ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು ?

- (1) ಅಲಂಕಾರ
- (2) ದೃಷ್ಟಾಂಕ
- (3) ಉಪಮೆ
- (4) ರೂಪಕ

103. ಈ ಕವನದ ಮುಖ್ಯ ವಸ್ತು ಏನು ?

- (1) ನಿಜವಾದ ಪರಮಾರ್ಥದ ದಾರಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.
- (2) ಈ ಬದುಕು ಅನಿಯತವೆನ್ನುವುದು.
- (3) ಈ ಬದುಕನ್ನು ಸಾರ್ಥಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- (4) ಈ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾರವೆಲ್ಲ ತಿನ್ನುವುದು.

104. ದರ್ಪಣ-'ಈ ಪದದ ಮೂಲ ಯಾವುದು?

- (1) ಪ್ರಾಕೃತ
- (2) ಪರ್ಶಿಯನ್
- (3) ಸಂಸ್ಕೃತ
- (4) ಕನ್ನಡ

105. "ಮಾಣಿಕ್ಯವಿರ್ಧು"-ಈ ಪದದಲ್ಲಿನ ಸಂಧಿ

- (1) ಗುಣ ಸಂಧಿ
- (2) ಲೋಪ ಸಂಧಿ
- (3) ವಕಾರಗಮ ಸಂಧಿ
- (4) ಆದೇಶ ಸಂಧಿ

ವಿರೋಶನಗಳು: ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಆಯ್ಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿ (106 ರಿಂದ 120 ರವರೆಗೆ).

106. ಕಲಿಯುವವರು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದರ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಓದಿ ಮತ್ತು ಆ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುವ ತಂತ್ರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ. ಕೆಲವೊಂದು ಪದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವೇನೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ,ನಾನು'

- (1) ಪರಾಮರ್ಶನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತೇನೆ.
- (2) ಗೊಂದಲ ಮನಸ್ಥಿತಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತೇನೆ.
- (3) ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪೂರಕ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.
- (4) ಆಭ್ಯಾಸಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

107. ನಿರ್ಧರಣಾ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

- (1) ಪಠ್ಯದ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಗೊಳಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು
- (2) ಸಾಧನೆಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವವರ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು.
- (3) ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವವರ ಪ್ರಬಲ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು
- (4) ಕಲಿಯುವವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಲೋಪಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅವರಿಗಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಗುರುತಿಸಲು

108. ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತಾ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಈ ಮುಂದಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

- (1) ಕಲಿಯುವವರು ತಲುಪಿರುವ ಭಾಷಾ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಯ ಮಟ್ಟ
- (2) ಬಹುಸಂವೇದನಾತ್ಮಕ (Multisensory) ಕಲಿಕಾ ಅನುಭವಗಳು.
- (3) ದಿನನಿತ್ಯದ ಮಾತುಕತೆಯ ಭಾಷೆ
- (4) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸಲಾದ ಭಾಷೆ

109. ಶಿಕ್ಷಕರೊಬ್ಬರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿ 'ಆನೆಗಳ' ಬಗ್ಗೆ ಕತೆಯನ್ನು ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು 'ಅವುಗಳ' ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ರಸಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಶಿಕ್ಷಕರ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ,

- (1) ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು.
- (2) ಪಠ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವುದು.
- (3) ಅವರ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದು.
- (4) ಸಹಾಧ್ಯಾಯಿಗಳಿಗೆ (peer) ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವುದು

110. ಭಾಷಾ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪಾಠ ಮಾಡುವಾಗ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಈ ಗಲಾಟೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ನಿಬಾಯಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಕರು

- (1) ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳಿಗಾಗಿ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಮೊದಲು ಮಾತನಾಡುವುದು.
- (2) ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪೋಷಕರ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಪಡುವುದು.
- (3) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ವರ್ತನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಶಾಲೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ವರದಿ ನೀಡುವುದು.
- (4) ಶಿಸ್ತಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವುದು.

111. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಂಥನ ಮಾಡಿ (brainstorm), ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ, ಕರಡಚ್ಚು ಮಾಡಿ, ಸಂಕಲಿಸಿ, ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದಾಗ, ಆ ಕೌಶಲ್ಯತೆಯು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

- (1) ಓದುವ ಕೌಶಲ್ಯ
- (2) ಬರೆಯುವ ಕೌಶಲ್ಯ
- (3) ಆಲಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯ
- (4) ಮಾತನಾಡುವ ಕೌಶಲ್ಯ

112. ಪ್ರತಿಪಾದನೆ (ಎ) : ಓದುವ ಮತ್ತು ಬರೆಯುವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಗೆ. ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾರಣ (ಆರ್) : ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆ ಓದುವ ಮತ್ತು ಬರೆಯುವ ಉಪ ಕೌಶಲ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ :

- (1) (ಎ) ಮತ್ತು (ಆರ್) ಎರಡೂ ಸರಿ, ಆದರೆ (ಆರ್) (ಎ)ಯ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲ
- (2) (ಎ)ಸರಿಯಲ್ಲ, ಆದರೆ(ಆರ್)ಸರಿ
- (3) (ಎ) ಸರಿ, ಆದರೆ (ಆರ್) ಸರಿಯಲ್ಲ
- (4) (ಎ) ಮತ್ತು (ಆರ್) ಎರಡೂಸರಿ ಮತ್ತು (ಆರ್) (ಎ)ಯ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆ

113. ಭಾಷಾ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯಬಹುದು.

- (1) ಸವಾಲೊಡ್ಡುವ ಮತ್ತು ಯಾಂತ್ರಿಕವಾದ ಭಾಷಾ ಅಭ್ಯಾಸದ ಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ
- (2) ಸಮಗ್ರತೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ
- (3) ಲಿಖಿತ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿಯೋಜನೆಗಳ (assignment) ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ
- (4) ಶಿಕ್ಷಕರು ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಕೌಶಲ್ಯದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ

114. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಥನ ನಿರೂಪಣಾ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಳಸಬೇಕೆಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು, ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

- (1) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದಾಗ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- (2) ಪದಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದು.
- (3) ಕತೆಯನ್ನು ಓದಿ, ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವುದು.
- (4) ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಗುಣವಿಶೇಷಣಗಳಿಗೆ ವರ್ತುಲಗಳನ್ನು ಎಳೆಯಬೇಕು.

115. VII ನೇ ತರಗತಿಯ ಶಿಕ್ಷಕಿಯೊಬ್ಬರು ನಿಗದಿತ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ಮಕ್ಕಳ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಓದುವಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

- (1) ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಓದುವಿಕೆ(Intensive reading)
- (2) ಸ್ಥೂಲವಾದ ಓದುವಿಕೆ(Extensive reading)
- (3) ನಿರ್ದೇಶಿತ ಓದುವಿಕೆ(Guided reading)
- (4) ಸಾಮೂಹಿಕ ಓದುವಿಕೆ(Shared reading)

116. ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು ಹೊಸ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಲಿಕಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಮುಂದಿನ ಯಾವ ಅಂಶ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ.

- (1) ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಗ್ರಹಿಕೆ.
- (2) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕಾ ಮಟ್ಟ
- (3) ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಿಂದ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿರುವುದು (Conceptual Complexity) ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳು ಇಡಿಕಿರಿದಿರುವುದು.
- (4) ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಕಲಿಕೆಯ ಪರಿಕರಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳು

117. ಶಿಕ್ಷಕರು,ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಭಾಷಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಳಕೆಮಾಡುವುದನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ತುಂಬಾ ಮಹತ್ವವಾದ ಮತ್ತು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಮಾನದಂಡ ಯಾವುದು?

- (1) ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸುವುದು, ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಆಭ್ಯಾಸಮಾಡಿಸುವುದು.
- (2) ಅವಲೋಕನ, ಪೂರಕ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುವ ಸೆಷನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಲಿಖಿತ ವರದಿಗಳು.
- (3) ತಪಸೀಲುಪಟ್ಟಿ (checklist) ಉಹಾತ್ಮಕ ಸಾಮಗ್ರಿ,ಕಲಿಕಾ ಫಲಿತಗಳು.
- (4) ಉಪಯುಕ್ತತೆ,ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಕಥನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ವಿಧಾನ.

118. ಶಿಕ್ಷಕರೊಬ್ಬರು VIನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ (Caption) ಚಲನಚಿತ್ರವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದರು.ಚಲನಚಿತ್ರದ ಕತೆಯು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ಪಾಠವನ್ನು ಆಧರಿಸಿತ್ತು. ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ (Caption) ಚಲನಚಿತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದರಿಂದ

- (1) ಆಲಿಸುವ ತಂತ್ರವನ್ನು,ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ನೋಡುವುದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕರಾರುವಕ್ಕಾದ ಭಾಷಾ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಬಳಸುವಂತೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- (2) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಂತಹ ಹೆಚ್ಚು ಚಲನಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.
- (3) ಶಾಬ್ದಿಕ ಸಂಕೇತಗಳ ಮೂಲಕ ಆಲಿಸುವ ತಂತ್ರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನಟರ ನಟನೆಯನ್ನು ಹೊಗಳಲು ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- (4) ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ನೋಡಲು ಮತ್ತು ಆಲಿಸಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

119. ಪ್ರತಿಪಾದನೆ (ಎ) :

ಒಂದು ಮಗು ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಮಪದಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಾರಣ(ಆರ್) :

ಮಗುವಿಗೆ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತಿನ ಅಭಾವವಿದೆ.

ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ :

- (1) (ಎ) ಸರಿ, ಆದರೆ (ಆರ್) ತಪ್ಪು
- (2) (ಎ) ತಪ್ಪು, ಆದರೆ (ಆರ್) ಸರಿ
- (3) (ಎ) ಮತ್ತು (ಆರ್) ಎರಡೂ ಸರಿ, (ಎ) (ಆರ್) ನ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆ
- (4) (ಎ) ಮತ್ತು (ಆರ್) ಎರಡೂ ಸರಿ .ಆದರೆ (ಆರ್) (ಎ) ಯ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲ

120. ಮಗು ತನ್ನ ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಭಾಷಾತರಗತಿಯ ಅನುಭವವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ನಾವು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಚೀಲದಿಂದ ಒಂದು ವಸ್ತು ತೆಗೆಯಲು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,ಆಗ ನಾವು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧಾನ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಉತ್ತಮ ಕಲಿಕಾ ಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕಾ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಅವಳ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.

- (1) ಅದನ್ನು ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ನನಗೆ ಭಾಷೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ.
- (2) ಅದನ್ನು ನಾನು ಪ್ರತಿಮಾಡಿದಾಗ,ನನಗೆ ಭಾಷೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ.
- (3) ಅದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನನಗೆ ಭಾಷೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ.
- (4) ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ನನಗೆ ಭಾಷೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಭಾಷೆ II ನ್ನಾಗಿ
ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಮುಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ
ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಭಾಗ V

ಭಾಷೆ II

ಕನ್ನಡ

ನಿರ್ದೇಶನಗಳು : ಈ ಕೆಳಗಿನ ಲೇಖನದ ಭಾಗವನ್ನು ಓದಿ ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ (ಪ್ರ.ಸಂ. 121 ರಿಂದ 128 ರವರೆಗೆ) ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಉತ್ತರಿಸಿ.

ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮುಂದುವರಿಸಲಾರದೆ,
ಚಾಪೆ ಬಿಡಿಸಿ, ಇಬ್ಬರೂ ಒರಗಿಕೊಂಡರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಕೇಳಿಸಿತು-ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಿದಿರ ತಡಿಕೆಯನ್ನು ಬಡ, ಬಡ ತಟ್ಟಿ ಅಪ್ಪ, ಅಪ್ಪ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಧ್ವನಿ, ತೌಡ, ಹಾಗೆಂದು ತುಕ್ರನ ಮಾವನ ಹೆಸರು, ಎಚ್ಚತ್ತು ಮಗಳ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ. 'ಯಾರು-ಕೆಂಪಿಯೇ? ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ 1 `ಎಂದು ತಡಿಕೆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಹೋದ, ಕೆಂಪಿ ಎಂದೊಡನೆಯೇ ತುಕ್ರ ಜಿಗಿದು ಕುಳಿತ ತನ್ನ ಚಾಪೆಯಲ್ಲಿ, ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ದೀಪವಿರಲಿಲ್ಲ, ಬೆಳಗಿನ ತನಕ ಕೆಂಪಿಯ ಮುಖ ಕಾಣಿಸಲಾರದು-ಎಂಬ ಧೈರ್ಯ ಅವನಿಗೆ, ತೌಡ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ನನು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮಗಳನ್ನು ಇದಿರುಗೊಂಡು, "ಏನು ಮಗಳೇ ಇದು? ಏನು ಮಾಡಿದೆ? ಈ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದೆಯಾ? ನಿನ್ನ ಗಂಡನೂ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು' ಎಂದು ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟರೆ, ಅವರು ಇದ್ದಾರೆಯೇ? ಇರಲಿ, ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ " ಎಂದು ಗೋಳರೆಯತೊಡಗಿದಳು. ಮಾತಿನ ಬದಲು ಗದ್ದದ

ಸಂಗೀತ ಅವಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ, ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಕರೆದು ತಂದುಬಿಡಬೇಕಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸಾಕು, ಸಾಕಾಯಿತು, ಗಟ್ಟಿ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲ ನೆರೆಯವರ ಮುಂದೆ ಗುಟ್ಟು ಬಿಚ್ಚುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೀಪವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಹೊರಗಿಂದ ಅದನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ, ಕೆಂಪಿ, ತಾಯಿಯಿದ್ದ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗಿ, ತಾಯಿಯೊಡನೆ ಗುಸು ಗುಸು ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಗಂಡನ ಪುರಾಣವನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ನೋವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಉಪ್ಪುಕಾರ ಸವರಿ ಬಣ್ಣಿಸತೊಡಗಿದಳು.

ಹೊರಗೆ ತೌಡ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ನಿದ್ದೆ ಬಾರದೆ, ಆ ಕತ್ತಲಲ್ಲೂ ತಲೆಯ ತನಕ ಮುಸುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಮುಂದಿನ ದಾರಿ ಏನು ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಕೊರಡಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ. ಬೆಳಕು ಹರಿದ ಮೇಲೆ, ಹೊರಗಿನ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಗಂಡಹೆಂಡಿರಲ್ಲಿನ ಈ ಮನಚ್ಚಿದ್ರೆ ಹೊರಗೆಡವಿ, ಮಾನಕ್ಕೆ ಕುಂದು ತರುವುದರಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಭೂಷಣವಿದೆ-ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾರದ ತೌಡ, ಕಟ್ಟಕೊನೆಗೆ ಆ ಕತ್ತಲಲ್ಲೇ ಅನುಸಂಧಾನ ತೊಡಗಿದ, ಅದು ಒಂದಕ್ಕನೋ ಒಳಿತಾಯಿತು. ಒಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನು ಒಬ್ಬರು ನೋಡಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಭೀತಿಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಹಗಲಿಗಿಂತ

ರಾತ್ರಿಯೇ ಸದವಕಾಶ, ತುಕ್ರ" ಎಂದು ಚೌಡ ಅಳಿಯನನ್ನು ಕರೆದ ನಿಧ್ವೇ ಹತ್ತಿದೆಯೇ?' ಎಂದು ಹೇಳಿದ, "ಹೂಂ" ಎಂಬ ಮರುಧ್ವನಿ ಬಂದಿತು ತುಕ್ರನ ಬಾಯಿಂದ. ಕೆಂಪಿ ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆಯಲ್ಲ ನಿನಗೆ? ಅವಳನ್ನುವುದು ನಿಜವೇ? ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ನೀನು ಅವಳನ್ನು ದಣಿಸಿದವನಾದರೆ, ಅವಳು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟಾದದೇನು ತಪ್ಪು? ಹಾಗೆ ಅವಳು ಕಚ್ಚಿದ್ದೇನು ತಪ್ಪು ಮಗಳ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡ ಅವಳು ಕಚ್ಚಿದ್ದೇನೋ ತಪ್ಪು ನಿಜ, ಆದರೆ ಒಳಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿ ತುಂಬಿದ್ದಾಗ ಅದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಡಲಾರದೆ, ದುಡುಕಿ ಏನೋ ಹೇಳಿರಬಹುದು. ದೊಡ್ಡವ ನೀನು: ತಾಳ್ಮೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದವ ನೀನು. ಬದಲು, ಅವಳೇನೋ ಚುಚ್ಚಿ ನುಡಿದಳೆಂದು, ಬಡಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಅವಳ ತಲೆಯೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೇ ಹೊರಟರೇ ಹೇಗೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

121. ಇಡೀ ಗದ್ಯ ಭಾಗದ ವಸ್ತು ಏನು ?

- (1) ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯರ ಜಗಳ
- (2) ಬಡವರ ಗೋಳು
- (3) ಸಂಸಾರದ ಸುಖ ದುಃಖ
- (4) ಅತ್ತೆ ಮಾವನ ಸಂಧಾನ

122. ಗೋಳರೆ- ಈ ಪದದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಂಧಿ

- (1) ಆದೇಶ
- (2) ಸವರ್ಣ ಧೀರ್ಘ
- (3) ಲೋಪ
- (4) ಆಗಮ

123. ಬಡ ಬಡ ಈ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಯನ್ನು ಎಂಥ ಪದ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ

- (1) ಅನುರಣನ ಪದ
- (2) ಅನುಕರಣ ಪದ
- (3) ಬಡವ ಅನ್ನುವ ಅರ್ಥದ ಪದ
- (4) ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಪದ

124. ತಡಿಕೆ - ಈ ಪದದ ಅರ್ಥ

- (1) ಹಾಸಿಗೆ
- (2) ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡು
- (3) ಚಪ್ಪರ
- (4) ಬಾಗಿಲು

125. ಉಪ್ಪು - ಕಾರ ಸವರು ಈ ನುಡಿಗಟ್ಟಿನ ಅರ್ಥ :

- (1) ಸಪ್ಪಗಿರುವುದನ್ನು ರುಚಿ ಮಾಡು
- (2) ನೋವು ಅನುಭವಿಸು
- (3) ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಮಾಡು
- (4) ಹೆಚ್ಚು ನೋವುಂಟು ಮಾಡು

126. "ಭೀತಿ" ಈ ಪದದ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥ ಪದ

- (1) ನಿರ್ಭೀತಿ
- (2) ಸಾಹಸ
- (3) ಧೈರ್ಯ
- (4) ಅಭೀತಿ

127. ಮಾವನಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಸಂಧಾನ ಮಾಡುವುದು ಯಾಕೆ ಸರಿ ಎನ್ನಿಸಿತು ?

- (1) ಜನರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಈ ಗದ್ದಲವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು
- (2) ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸಂಸಾರದ ಮಾನ ಹರಾಜು ಆಗುವುದು ಎಂದು ಅಂಜಿಕೆ
- (3) ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ರಾತ್ರಿ ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಅನ್ನಿಸಿ
- (4) ತನಗೆ ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ನೇರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ ಅನ್ನಿಸಿ

128. ಚಾಪೆ ಬಿಡಿಸಿ ಒರಗಿಕೊಂಡವರು ಯಾರು ?

- (1) ತೌಡ - ಕೆಂಪಿ
- (2) ತುಕ್ಕ - ಕೆಂಪಿ
- (3) ಮಾವ ಮತ್ತು ಅಳಿಯ
- (4) ಮಾವ ಮತ್ತು ಅವರ ಹೆಂಡತಿ

ನಿರ್ದೇಶನಗಳು: ಈ ಕೆಳಗಿನ ಲೇಖನ ಭಾಗವನ್ನು ಓದಿ ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ (ಪ್ರ.ಸಂ. 129 ರಿಂದ 135 ರವರೆಗೆ) ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಉತ್ತರಿಸಿ.

"ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ್" ಪುರಾತನ ಗ್ರೀಕ್ ನಾಟಕಕಾರ ಸೋಫೋಕ್ಲಿಸ್‌ನ "ಏಯಾಸ್" (Ajax) ನಾಟಕದ ಸ್ತೋತ್ರಿಯಿಂದ ಬರೆದುದು ಎಂದು ಶ್ರೀಯವರು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮೂರೂ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ "ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ್" ಮತ್ತು "ಪಾರಸಿಕರ"ಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿ-ಗ್ರೀಕ್ ರುದ್ರನಾಟಕಗಳ

ಪ್ರಭಾವವಿದೆ: 'ಪಾರಸಿಕರು' ಅಂತೂ ಏಸ್ಕಲಸ್‌ನ "ಪೆರ್ಸೆ" (Persae) ನಾಟಕದ ಮುಕ್ತ ಅನುವಾದ, ಸಲಾಮಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಪರ್ಷಿಯನರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಗ್ರೀಕರು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಮೆರೆಯುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ಜಾಗ್ರತೆ ಹೇಳಲು ಒಬ್ಬ ಗ್ರೀಕನಾಗಿ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಏಸ್ಕಲಸ್ ಬರೆದ ನಾಟಕ ಇದು.

ಯಾಕೆ ಶ್ರೀಯವರು ಈ ಗ್ರೀಕ್ ರುದ್ರನಾಟಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದರು? ಇಲ್ಲಿಯೂ ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದು ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾಳಜಿ, ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ರುದ್ರನಾಟಕಗಳು (ಟ್ರಾಜಿಡಿಗಳು) ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಮತವಾಗಿತ್ತು. ಗ್ರೀಕ್ ರುದ್ರನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಉದ್ಧತೆಯನ್ನೂ ಅಹಂಕಾರವನ್ನೂ ಮೆರೆಯುತ್ತ ದೈವಕ್ಕೆ ಸವಾಲೆಸೆಯುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಗೆ ದೈವ ಅವನನ್ನು ಅವನದೇ ತಪ್ಪುಗಳ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ನಾಯಕರು ನಮ್ಮ ಪುರಾಣಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಗ್ರೀಕ್ ನಾಟಕಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಯವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡ ಫಲವೇ ಈ ರುದ್ರನಾಟಕಗಳು,

"ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತಗಳು", "ಹೊಂಗನಸುಗಳು", ಮತ್ತು ಈ ನಾಟಕತ್ರಿವಳಿಗಳು - ಶ್ರೀಯವರ

ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಕೃತಿಗಳು ಎನ್ನಬಹುದಾದ್ದು ಇಷ್ಟೇ. ಇನ್ನುಳಿದುವೆಲ್ಲವೂ ಅವರು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಮಾಡಿದ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು, ಬರೆದ ಲೇಖನಗಳು, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕುರಿತಾದ ಚರಿತ್ರೆ, ಛಂದಸ್ಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಕೆಲವು ಮುನ್ನುಡಿಗಳು, ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು, ಸೂಚನೆಗಳೇ ಮುಂತಾದುವು, ಇನ್ನು ಹಲವು ಕಳೆದುಹೋಗಿರಬಹುದು; ಲಿಖಿತವಾಗದೆ ನಷ್ಟವಾದ ಅವರ ಮಾತುಗಳು, ಪಾಠಗಳು ಇನ್ನೆಷ್ಟೋ, ಅವರ ಪಾಠಗಳು ಅದೆಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿದ್ದುವು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ವಿ.ಸೀ. ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಕೊಡುಗೆಗೆ ಅವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೇನೂ ದಾಖಲೆಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ! ಶ್ರೀಯವರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅದೆಷ್ಟೋ ಮೌಲಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾದರು ಕೂಡ. ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಶ್ರೀಯವರು ತಮ್ಮ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ರಚನೆಯ ಮೇಲೆ ನೆಟ್ಟು ಒಂದೆರಡು ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅಂಥ ಭಾಷಾಪ್ರಾಥಮಿಕ, ವಿದ್ವತ್ತು ಮತ್ತು ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಇದ್ದವು, ಆದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮುಡಿಪಾಗಿ ಇಟ್ಟರು-ತಾವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಓದುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದು ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ

ಎಂಬಂತೆ ಇತ್ತು. ಇದೊಂದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ತ್ಯಾಗವೇ ಸರಿ. ಇಂದು ನಾವು 'ಶ್ರೀಯವರ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕಾಣದಿದ್ದರೇನಾಯಿತು, ಅವರ ಜೀವನವನ್ನೇ ಒಂದು ಮಹಾಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಬೇಕಾಗಿದೆ.

129. ಪಾರಸಿಕರು - ಎಸ್ಕಲಸ್ ನ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಯಾವ ನಾಟಕದ ಅನುವಾದ ?

- (1) ಪರ್ಸೆ
- (2) ಎಜಾಕ್ಸ್
- (3) ಸಲಾಮಿಸ್
- (4) ವಯಾಸ್

130. 'ಸ್ವತಃ ಈಸ್ಕಲಸ್ ಬರೆದ ನಾಟಕ ಇದು' - ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಸರ್ವನಾಮ

- (1) ನಾಟಕ
- (2) ಇದು
- (3) ಬರೆದ
- (4) ಈ ಸ್ಕಾಲಸ್

131. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಬರೆದವರು

- (1) ಬಿ. ಸೀ.
- (2) ಕು. ವೆಂ. ಪು.
- (3) ಶ್ರೀ
- (4) ತೀ ನ ಶ್ರೀ

132. ಅವರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಆಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು' - ಈ ವಾಕ್ಯವು

- (1) ಸಂಯುಕ್ತ ವಾಕ್ಯ
- (2) ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯ
- (3) ಕರ್ತರಿ ವಾಕ್ಯ
- (4) ಕರ್ಮಣಿ ವಾಕ್ಯ

133. 'ನಿರಂತರವಾಗಿ' ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಂಧಿ

- (1) ಸವರ್ಣಧೀರ್ಘ ಸಂಧಿ
- (2) ಆದೇಶ ಸಂಧಿ
- (3) ಆಗಮ ಸಂಧಿ
- (4) ಗುಣ ಸಂಧಿ

134. ರುದ್ರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದು

- (1) ದುಃಖ
- (2) ಸಂತೋಷ
- (3) ಸುಖಾಂತ
- (4) ದುರಂತ

135. 'ರೂಪವನ್ನು' ಈ ಪದದಲ್ಲಿನ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ

- (1) ತೃತೀಯ
- (2) ದ್ವಿತೀಯ
- (3) ಪ್ರಥಮಾ
- (4) ಚತುರ್ಥಿ

ವಿರೋಧನಗಳು: ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಆಯ್ಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದುದನ್ನು ಆರಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿ (136 ರಿಂದ 150 ರವರೆಗೆ).

136. ಯಾವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವವರ ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ

- (1) ಸಂದಹನಾತ್ಮಕ ಭಾಷಾ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನ
- (2) ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನ
- (3) ನೇರ ವಿಧಾನ
- (4) ವ್ಯಾಕರಣ ಭಾಷಾಂತರ ವಿಧಾನ

137. ಚೇತನನ ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ ಭೋಜಪುರಿ. ಅವನು ತಮಿಳುನಾಡಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅವನು ಭೋಜಪುರಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಮಾತನಾಡಲಾರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯರೊಂದಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತಂದಾಗ, ಅದು ಈ ಮುಂದಿನ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ

- (1) ಭಾಷಾ ಮಿಶ್ರಣ (Code-mixing)
- (2) ಭಾಷಾ ಪಲ್ಲಟ (Code-switching)
- (3) ದ್ವಿಭಾಷಾ ವಿಧಾನ (Bilingualism)
- (4) ವ್ಯವಕಲನಾತ್ಮಕ ದ್ವಿಭಾಷಾ ವಿಧಾನ (Subtractive bilingualism)

138. ಈ ಮುಂದಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಪೂರ್ವ ಓದು ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ?

- (1) ಪಠ್ಯವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಹೇಳುವುದು
- (2) ವ್ಯಾಕರಣ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದು
- (3) ಸರಳಾನುವಾದ (paraphrasing) ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು
- (4) ಉಹಾತ್ಮಕ (Prediction) ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು

139. ಪರಿಹಾರ ಬೋಧನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ನಿಜ ?

- (1) ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು
- (2) ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು
- (3) ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವನ್ನು ನೀಡುವುದು
- (4) ಹಿಂದುಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರಿಸುವುದು

140. ಪ್ರತಿಪಾದನೆ (ಎ) :

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ.

ಕಾರಣ (ಆರ್) :

ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದೇಶೀ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ :

- (1) (ಎ) ಸರಿ ಆದರೆ (ಆರ್) ತಪ್ಪು
- (2) (ಎ) ತಪ್ಪು ಆದರೆ (ಆರ್) ಸರಿ
- (3) (ಎ) ಮತ್ತು (ಆರ್) ಎರಡೂ ಸರಿ, ಮತ್ತು (ಆರ್) ಎ ಯ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆ
- (4) (ಎ) ಮತ್ತು (ಆರ್) ಎರಡೂ ಸರಿ, ಮತ್ತು (ಆರ್) ಎ ಯ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲ

141. ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಭಾಷೆಯ ವೈಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ

- (1) ಭಾಷೆಯು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿದೆ
- (2) ಭಾಷೆಯು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿದೆ
- (3) ಭಾಷೆಯು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿದೆ
- (4) ಭಾಷೆಯು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿದೆ

142. ಪ್ರತಿಪಾದನೆ (ಎ) :

ಹಿಂದಿನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತನೆ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು
ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯ.

ಕಾರಣ (ಆರ್) :

ಹಿಂದಿನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತನೆ
ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಇದು ಗೊತ್ತಿರುವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು
ಗಳಿಸುವ ಹೊಸ ತಿಳುವಳಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ
ಮಾಡಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ
ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ :

- (1) (ಎ) ಸರಿ ಆದರೆ (ಆರ್) ತಪ್ಪು
- (2) (ಎ) ತಪ್ಪು ಆದರೆ (ಆರ್) ಸರಿ
- (3) (ಎ) ಮತ್ತು (ಆರ್) ಎರಡೂ ಸರಿ, ಮತ್ತು (ಆರ್)
ಎ ಯ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆ
- (4) (ಎ) ಮತ್ತು (ಆರ್) ಎರಡೂ ಸರಿ, ಮತ್ತು (ಆರ್)
ಎ ಯ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲ

143. VIIIನೇ ತರಗತಿಯ ಶಿಕ್ಷಕಿಯ ಕಾರ್ಯೋಜನೆಯಾಗಿ
(Assignment) ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ಉಳಿತಾಯ
ಮಾಡುವುದು ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕಿರುಪತ್ರ
(leaflet) ಸಲ್ಲಿಸಲು ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ
ತಿಳಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ಭಾಷೆಯ ಯಾವ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು
ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ

- (1) ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮಾದರಿ
- (2) ತರತಮಭಾವ (Comparative)
- (3) ಭೂತಕಾಲ
- (4) ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಜ್ಞಾರ್ಥಕ (Positive imperatives)

144. ಪಾಠವನ್ನು ಯೋಚಿಸುವಾಗ, ಕಲಿಯುವವರು
ಗ್ರಾಹಕರೊಂದಿಗೆ ಶುದ್ಧ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸಂವಹನವನ್ನು
ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಅವರನ್ನು
ಸಮರ್ಥಗೊಳಿಸುವುದು ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.
ಈ ಉದ್ದೇಶವು ಕೆಳಗೆ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಲಾದ ಹಲವಾರು
ವಿಧದ ಪಠ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರೊಂದಿಗೆ
ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

- (1) ವರದಿ
- (2) ಲೇಖನ
- (3) ಪತ್ರ
- (4) ವಿವರಣೆ

145. ಶಿಕ್ಷಕರೊಬ್ಬರು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ
ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡುವಂತೆ
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ
ಬೇರೆ ಸಂಗೀತದ ಸನ್ನಿವೇಶ-ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಏಕೆ
ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವಂತೆ
ಹೇಳಿದರು. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುವ
ಜ್ಞಾನಗ್ರಹಣ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ

- (1) ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು (Analyzing)
- (2) ತರ್ಕಿಸುವುದು (Reasoning)
- (3) ಉಹೆ ಮಾಡುವುದು (Imagining)
- (4) ರಚಿಸುವುದು (Composing)

146. ಏಕ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ (Monolingual) ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಅಥವಾ ಅದೇ ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆ ಔಪಚಾರಿಕ ಮಾತಿನ ವಿಧಾನದಿಂದ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ನೂತನ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬದಲಾದಾಗ ,ಅವರು ಈ ಕೆಳಕಂಡವುಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ

- (1) ಭಾಷಾ ಮಿಶ್ರಣ (Code-mixing)
- (2) ಉಪಭಾಷೆ
- (3) ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ (Sociolinguistics)
- (4) ಭಾಷಾ ಪಲ್ಲಟ (Code-switching)

147. ಮಕ್ಕಳ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸಂವಹನಗಳು ಗೆಳೆತನ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿನ ಇತರರೊಂದಿಗಿನ ಸಂಬಂಧಗಳು ಅವರ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸುತ್ತವೆ.

- (1) ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು (Accommodation)
- (2) ಭಾಷಾ ಸಾಮಾಜಿಕೀಕರಣ (Language socialization)
- (3) ಸಂಸ್ಕೃತೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು (Enculturation)
- (4) ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು (Assimilation)

148. ಶಬ್ದ ಕೋಶ ಬಳಕೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ವ್ಯಾಕರಣವು ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.

- (1) ನಿಘಂಟಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ಸಂವಹನಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಳಗೆ ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ
- (2) ಉನ್ನತ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆಯ ಔಪಚಾರಿಕ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕರಡು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ
- (3) ಹೆಚ್ಚಿನ ಖಚಿತತೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸದೊಂದಿಗೆ ಔಪಚಾರಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲು
- (4) ಆಲಿಸುವ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು (inputs) ಶಾಬ್ದಿಕ ಫಲಿತಗಳಾಗಿ (output) ಮತ್ತೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ

149. ಈ ಕೆಳಕಂಡವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಕಾ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತರಗತಿಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

- (1) ತರಗತಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ
- (2) ತರಗತಿ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನಗಳು
- (3) ಪದಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ ಗೋಡೆ (Word wall)
- (4) ಓದುವ ಸ್ಥಳ (Reading corner)

150. ಪ್ರತಿಪಾದನೆ (ಎ) : ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ
ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಕರು ರೂಪಿಸಬೇಕು.

ಕಾರಣ (ಆರ್) : ಹೊಸ ಹೊಸ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು
ಕಲಿಯುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವವರು
ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ
ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ :

- (1) (ಎ) ಸರಿ ಆದರೆ (ಆರ್) ತಪ್ಪು
- (2) (ಎ) ತಪ್ಪು ಆದರೆ (ಆರ್) ಸರಿ
- (3) (ಎ) ಮತ್ತು (ಆರ್) ಎರಡೂ ಸರಿ, ಮತ್ತು (ಆರ್)
ಎ ಯ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆ
- (4) (ಎ) ಮತ್ತು (ಆರ್) ಎರಡೂ ಸರಿ, ಮತ್ತು (ಆರ್)
ಎ ಯ ಸರಿಯಾದ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲ

SPACE FOR ROUGH WORK

SPACE FOR ROUGH WORK

ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಗಮನವಿಟ್ಟು ಓದಿರಿ :

1. ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕಾದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಾ ಕಿರುಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ, ಅದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವ ಮೊದಲು ನೀವು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಓದಬೇಕು.
2. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 4 ವಿಕಲ್ಪ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. OMR ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪುಟ-2 ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ವೃತ್ತವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀಲಿ/ಕಪ್ಪು ಬಾಲ್ ಪಾಯಿಂಟ್ ಪೆನ್‌ನಿಂದ ತುಂಬಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ಬಾರಿ ಉತ್ತರ ನಮೂದಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
3. ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆ ಮಡಚಬಾರದು, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಬೇಕು, ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಗುರುತು ಬೀಳಬಾರದು. ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿ ತನ್ನ ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರಿತವಾದ ಸ್ಥಳವಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಬರೆಯಬಾರದು.
4. ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಯಾಕೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ (ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಕೋಡ್ ಅಥವಾ ಸಂಖ್ಯೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ) ಬೇರೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಕೊಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
5. ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ/ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಕೇತ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿಯು ಹಾಜರಿ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕು (Attendance Sheet).
6. ಯಂತ್ರವು ಒ.ಎಂ.ಆರ್. ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಡ್‌ಡೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಓದುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಡಬಾರದು ಮತ್ತು ಅದು ಅಡ್ಮಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಮಾಹಿತಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಬಾರದು.
7. ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿಯು, ಪರೀಕ್ಷಾ ಹಾಲ್/ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪತ್ರ ಅಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪಠ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿ, ಮುದ್ರಿತ ಅಥವಾ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ, ಕಾಗದದ, ಚೀಟಿಗಳು, ಪೇಜರ್, ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್, ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಉಪಕರಣಗಳು ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ತರುವುದು ಅಥವಾ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲ.
8. ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್‌ಗಳು, ವೈರ್‌ಲೆಸ್ ಸಂವಹನ ಸಾಧನಗಳು (ಸ್ವಿಚ್ ಆಫ್ ಮೋಡ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಪಹ) ಮತ್ತು ಇತರ ನಿಷೇಧಿತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಾ ಸಭಾಂಗಣಗಳಲ್ಲಿ/ ಕೊಠಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತರಬಾರದು. ಈ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ವಿಫಲವಾದರೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷೆಯ ರದ್ದತಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.
9. ಕೇಳಿದಾಗ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿ ತನ್ನ ಪ್ರವೇಶ ಪತ್ರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಕರಿಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕು.
10. ಕೇಂದ್ರ ಅಧೀಕ್ಷಕರು ಅಥವಾ ನಿರೀಕ್ಷಕರ ವಿಶೇಷ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೇ ಯಾರೇ ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು.
11. ಕಾರ್ಯನಿರತ ನಿರೀಕ್ಷಕರಿಗೆ ತನ್ನ ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆ ಕೊಡದೇ ಹಾಗೂ ಹಾಜರಿ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಎರಡುಬಾರಿ ಸಹಿ ಹಾಕದೇ ಯಾವ ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿಯೂ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕಕ್ಷ/ಹಾಲ್‌ನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಹಾಗೊಂದು ವೇಳೆ ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿ ಎರಡನೇ ಬಾರಿ ಹಾಜರಿ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಹಿ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೆ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆ ಹಿಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದು ಅನುಚಿತ ಸಾಧನ ಬಳಕೆಯ ಪ್ರಕರಣ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.
12. ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್/ಹಸ್ತ ಚಾಲನೆಯ ಗಣಕಯಂತ್ರ (calculator) ಉಪಯೋಗ ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.
13. ಪರೀಕ್ಷಾ ಕಕ್ಷ/ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಎಲ್ಲಾ ನೀತಿ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಪಾಲನೆಗಾಗಿ ಬದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅನುಚಿತ ಸಾಧನಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಾ ಸಂಸ್ಥಾನ ನೀತಿ-ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಅನುಸಾರ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುವುದು.
14. ಎಂತಹುದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡಬಾರದು.
15. ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿದ ನಂತರ, ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿ, ಪರೀಕ್ಷಾ ಹಾಲ್/ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರುವ ಮೊದಲು, ನಿರೀಕ್ಷಕರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದು.

READ THE FOLLOWING INSTRUCTIONS CAREFULLY :

1. The manner in which the different questions are to be answered has been explained in the Test Booklet which you should read carefully before actually answering the questions.
2. Out of the four alternatives for each question, only one circle for the correct answer is to be darkened completely with **Blue/Black Ball Point Pen** on **Side-2** of the OMR Answer Sheet. The answer once marked is not liable to be changed.
3. The candidates should ensure that the Answer Sheet is not folded. Do not make any stray marks on the Answer Sheet. Do not write your Roll No. anywhere else except in the specified space in the Answer Sheet.
4. Handle the Test Booklet and Answer Sheet with care, as under no circumstances (except for discrepancy in Test Booklet Code or Number and Answer Sheet Code or Number), another set will be provided.
5. The candidates will write the correct Test Booklet Code and Number as given in the Test Booklet/Answer Sheet in the Attendance Sheet.
6. A machine will read the coded information in the OMR Answer Sheet. Hence, no information should be left incomplete and it should not be different from the information given in the Admit Card.
7. Candidates are not allowed to carry any textual material, printed or written, bits of papers, pager, mobile phone, electronic device or any other material except the Admit Card inside the Examination Hall/Room.
8. Mobile phones, wireless communication devices (even in switched off mode) and the other banned items should not be brought in the examination halls/rooms. Failing to comply with this instruction, will be considered as using unfair means in the examination and action will be taken against the candidate including cancellation of examination.
9. Each candidate must show on demand his / her Admit Card to the Invigilator.
10. No candidate, without special permission of the Centre Superintendent or Invigilator, should leave his / her seat.
11. The candidates should not leave the Examination Hall/Room without handing over their Answer Sheet to the Invigilator on duty and sign the Attendance Sheet twice. Cases where candidate has not signed the Attendance Sheet second time will be deemed not to have handed over the Answer Sheet and dealt with as an unfair means case. **The candidates are also required to put their left-hand THUMB impression in the space provided in the Attendance Sheet.**
12. Use of Electronic/Manual Calculator is prohibited.
13. The candidates are governed by all Rules and Regulations of the Examining Body with regard to their conduct in the Examination Hall/Room. All cases of unfair means will be dealt with as per Rules and Regulations of the Examining Body.
14. No part of the Test Booklet and Answer Sheet shall be detached under any circumstances.
15. **On completion of the test, the candidate must hand over the Answer Sheet to the Invigilator in the Room/Hall. The candidates are allowed to take away this Test Booklet with them.**

निम्नलिखित निर्देशों को ध्यान से पढ़ें :

1. जिस प्रकार से विभिन्न प्रश्नों के उत्तर दिए जाने हैं उसका वर्णन परीक्षा पुस्तिका में किया गया है, जिसे आप प्रश्नों का उत्तर देने से पहले ध्यान से पढ़ लें।
2. प्रत्येक प्रश्न के लिए दिए गए चार विकल्पों में से सही उत्तर के लिए OMR उत्तर पत्र के पृष्ठ-2 पर केवल एक वृत्त को ही पूरी तरह नीले/काले बॉल पॉइंट पेन से भरें। एक बार उत्तर अंकित करने के बाद उसे बदला नहीं जा सकता है।
3. परीक्षार्थी सुनिश्चित करें कि इस उत्तर पत्र को मोड़ा न जाए एवं उस पर कोई अन्य निशान न लगाएँ। परीक्षार्थी अपना अनुक्रमांक उत्तर पत्र में निर्धारित स्थान के अतिरिक्त अन्यत्र न लिखें।
4. परीक्षा पुस्तिका एवं उत्तर पत्र का ध्यानपूर्वक प्रयोग करें, क्योंकि किसी भी परिस्थिति में (केवल परीक्षा पुस्तिका एवं उत्तर पत्र के कोड या संख्या में भिन्नता की स्थिति को छोड़कर) दूसरी परीक्षा पुस्तिका उपलब्ध नहीं करायी जाएगी।
5. परीक्षा पुस्तिका/उत्तर पत्र में दिए गए परीक्षा पुस्तिका कोड व संख्या को परीक्षार्थी सही तरीके से उपस्थिति-पत्र में लिखें।
6. OMR उत्तर पत्र में कोडित जानकारी को एक मशीन पढ़ेगी। इसलिए कोई भी सूचना अधूरी न छोड़ें और यह प्रवेश पत्र में दी गई सूचना से भिन्न नहीं होनी चाहिए।
7. परीक्षार्थी द्वारा परीक्षा हॉल/कक्ष में प्रवेश पत्र के सिवाय किसी प्रकार की पाठ्य सामग्री, मुद्रित या हस्तलिखित, कागज़ की पर्चियाँ, पेजर, मोबाइल फोन, इलेक्ट्रॉनिक उपकरण या किसी अन्य प्रकार की सामग्री को ले जाने या उपयोग करने की अनुमति नहीं है।
8. मोबाइल फोन, बेतार संचार युक्तियाँ (स्विच ऑफ अवस्था में भी) और अन्य प्रतिबंधित वस्तुएँ परीक्षा हॉल/कक्ष में नहीं लाई जानी चाहिए। इस सूचना का पालन न होने पर इसे परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग माना जाएगा और परीक्षार्थी के विरुद्ध कार्यवाही की जाएगी, परीक्षा रद्द करने सहित।
9. पूछे जाने पर प्रत्येक परीक्षार्थी, निरीक्षक को अपना प्रवेश-पत्र दिखाएँ।
10. केन्द्र अधीक्षक या निरीक्षक की विशेष अनुमति के बिना कोई परीक्षार्थी अपना स्थान न छोड़ें।
11. कार्यरत निरीक्षक को अपना उत्तर पत्र दिए बिना एवं उपस्थिति-पत्र पर दुबारा हस्ताक्षर किए बिना परीक्षार्थी परीक्षा हॉल/कक्ष नहीं छोड़ेंगे। यदि किसी परीक्षार्थी ने दूसरी बार उपस्थिति-पत्र पर हस्ताक्षर नहीं किए तो यह माना जाएगा कि उसने उत्तर पत्र नहीं लौटाया है और यह अनुचित साधन का मामला माना जाएगा। परीक्षार्थी अपने बाएँ हाथ के अंगूठे का निशान उपस्थिति-पत्र में दिए गए स्थान पर अवश्य लगाएँ।
12. इलेक्ट्रॉनिक/हस्तचालित परिकलक का उपयोग वर्जित है।
13. परीक्षा-हॉल/कक्ष में आचरण के लिए परीक्षार्थी परीक्षण संस्था के सभी नियमों एवं विनियमों द्वारा नियमित हैं। अनुचित साधनों के सभी मामलों का फैसला परीक्षण संस्था के नियमों एवं विनियमों के अनुसार होगा।
14. किसी भी परिस्थिति में परीक्षा पुस्तिका और उत्तर पत्र का कोई भाग अलग न करें।
15. परीक्षा सम्पन्न होने पर, परीक्षार्थी कक्ष/हॉल छोड़ने से पूर्व उत्तर पत्र निरीक्षक को अवश्य सौंप दें। परीक्षार्थी अपने साथ इस परीक्षा पुस्तिका को ले जा सकते हैं।